

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapi kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 74. szám.

Hétfő, március 30.

A nép nevelése.

— március 30.

Sajnos, az összes európai kulturnemzetek között sehol sincs olyan rossz és helytelen alapra helyezve a nép nevelése, mint nálunk. A nemzetgazdaságtan apostolai évtizedek óta azt hirdetik, hogy az emberiség jólétének zsinórmértékét a fogyasztási szükségletek emelkedése irányítja és adja meg. Csak azok a nemzetek közelítik meg a jólét eszményét, melyek a kulturának lépcsőfokozatát előretolják és a természetesnek a végtelenségig való fokozásával a munka értékét emelik és így a pénznek a nép közé jutását nagyobb mértékben idézik elő. Ezen eszmék átmenete a köztudatba és számtanilag a statisztikát tartva szem előtt, tényleg megfelelnek a valóságnak és a várakozásoknak.

Amde az emberiség igényeinek a fokozása, mely igények kielégíthetése nagy és megfeszített erővel járó munkálkodást eredményez, társadalmi szempontokból oly káros következményekkel járt, hogy érdemes vele foglalkozni, mert azt eredményezte, hogy még itt nálunk Magyarországon is, hol pedig a nép a kultúra alsó lépcsőfokait tapossa, mindenki a viszonyain felül él és ez által csak megfeszített munkakifejtéssel tudja létét fenntartani és a reá háramló kötelezettségeknek megfelelni, mert a kereseti viszonyok nincsenek semmijarányban a létfenntartási eszközök megszerzésének módzataival.

Az új viszonyokbeli beléhelyezkedés oly árhullámzásokat idézett elő az egész vonalon, hogy feljajdult belé az egész társadalom. Ha e tünetek okait kutatjuk, első sorban szembe tűnik azon tény, hogy hazánkban a beosztásnak, a takarékoskodásnak és a gazdaságos gondolkodásnak nyoma sincsen, mert nálunk — tisztelet a

kevés kivételnek — mindenki minél kevesebbet akar dolgozni és minél kényelmesebben akar élni.

A fészke e bajnak és társadalmi betegségnek abban rejlik, hogy a nép nevelése már a családi keretben hibásan történik, mert míg egyrészt a szüők maguk sem járnak jó példával a gyermekek előtt, addig másrésztben a gyermek a körülötte levő környezetben sem látja az ernyedetlen, szorgalmas munkálkodást, mert léptenyomon eléje tárul az elősdiak ácsorgása és a fegyelmezetlenség, mely körülmények nem szoktatják már őt sem korai ifjúságban a kötelesség teljesítésére.

Maga az iskola rendszere is olyan hazánkban, hogy készenlétlenül kerül ki az emberiség az élet küzdő terére. Míg Amerikában már a tanulóifjúság lelkét is betölti a vágy a kenyér keresésére, addig nálunk kevés kivétellel minden család odatörekszik, hogy bedugja gyermekét egy oly hivatalba, hol az állam eltartja és így az életbelépő generációnak nincs megadva a mód arra, hogy saját lábán állva, maga építse meg jövőjét. Későn jönnek aztán reá az emberek, hogy kicsi az a falat kenyér, melyért egy hosszú életet adtak cserébe és mely egy küzdéstelt lemondás hosszú láncolataiból áll. Hozzájárul a bajhoz még az is, hogy hazánk elmaradottságából, hosszú politikai harcainak után felocsudva, rohamos lépésekkel óhajtja utóérni a nyugoti államok fejlődési magaslatát és az ehhez szükséges eszközök megteremtése aránytalanul terhes súlyokat gördít az államháztartásra, mely terheket az állam csak a könyörtelenül kiszabott közvellen és fogyasztási adók kivételével tudja megszerezni.

A súlyos viszonyok oly mértékben nehezítik meg az életet, különösen a napi,

heti vagy havi fizetésből élő lakosságnak, hogy a polgárság egy nagy része állandóan adósságok csinalásával élhet csak meg és ez az állapot teremti meg a könnyelműségnek, a léhaságnak és nem dolgozási hajlamnak az alapját. A tiszta gondtalan és biztosított jövőre nem épít és nem számít e hazában senki, mert a viszonyain felül való élés reménytelen jövővel rémit el mindenkit, mely állapot kizárja egyszerűen azt, hogy hivatását, munkáját termő munkakedvvel és lelkiismeretes gondossággal láthassa el.

A külföldön a hatóságok éber figyelemmel kísérik a társadalom fejlődésének minden kihatással bíró mozzanatát, a legkisebb részletekre kiható gondossággal oda törekcsenek, hogy a jó erkölcsök, a szaktudás és a szorgalom gyökeret verjen a néptudatban, mert végeredményben csak így alapozhatják meg az állam jövőjét.

A külföldi példák ezekben a dolgokban kellene nekünk különösen utánoznunk. A külföldnek ugynevezett majmolása itt nagy értéket jelent s óriási haszonnal járna erre a szegény országra.

A koronajáradék párisi jegyzése és az új államkölcson. A magyar koronajáradéknak a párisi tőzsdén való jegyzését sikerült keresztülvinni. A koronajáradék párisi hivatalos jegyzését összefüggésbe hozzák az új államkölcsonnal, amelyet a kormány már régebb idő óta tervez s csapán a pénzpiac kedvező helyzetét várja, hogy szándékát megvalósítsa. A terbe vett új kibocsátásra nagy jelentősége van a párisi jegyzésnek, a mely alkalmas arra, hogy a külföldi tőke bizalmát Magyarország iránt megerősítse. Az új államkölcson kibocsátásának közeli határ-idejét a legbiztosabban jelzi az a feltűnő körülmény is, hogy egyik előkelő pénzintézetünk (amely a kérdéses pénzcsoportot képviseli) laasu tempóban ugyan, de tervszerűen ad el a budapesti tőzsdén koronajáradékot, hogy az új kibocsátás folytán ne legyen kénytelen sok árut egyszerre a piacra dobni.

A „TORONTÁL” tárcája

A szt.-louis-i világtállitás nagy gépcarnokában.*

Irta: Vértess Károly.

(A „Torontál” eredeti tárcája.)

Ez is palota, 510 000 dollárért építették, de szokottabb nekünk a gépcarnok elnevezés. Hét tornyos, a román iv főbejárat mellett kettő, alacsonyabbak a sarok tornyok, van még néhány apró, melyek székesegyházak is díszíthetnének. A terjedős épület hossza 1000 láb, 10 acres a területe, elfér, szemünk elé táró nagyon sok.

Az álló- és futó gépek tökéletesítése, az erőáramok egyeztetése napjainkban nagy haladást mutat. Ezt az előmenetelt mutatták be a világ legnagyobb gyárosai, amerikaiak és európaiak keitek versenyre egymással, a sokműtű gépszerkezetből összehordtak annyit, laikus előtt is érdekes dolgokat, amennyit még soha, sehol. A nagy gyárosok neve hangzik lépten-nyomon, Amerika különben is a gépek hazája. A mezőgazdasági gépek nagymérvű gyártásával emberi munkaerőt takarítanak meg. Lőerővel mozgásba hozott hengerek.

A különböző, több ezer lőerőjű, 1500 lőerőjű is, mondjuk tehat, hogy a világ gépkolosszai működésben vannak. mozgatják azokat a viz, a tulhevített viznek gőzzé válása, a gáz, villany, levegő, sőt a kőolaj és alkohol. Az inga

* Az irónak „Körutazás Amerikában” című sajtó alatt levő munkájából.

pontoságával összességében működnek az ember által rabigába hajtott erők. Látnak a mozgó és fékező erő előállítását, annak átvitelét a tömör szerkezeten, gyakorlati hasznát. Nemcsak a vasuti mozdony gépet, de a gépeket egyáltalán nagyobb erővel működtetik, mint nálunk. Tapasztaltuk a szédületes sebességű vasuti vonatokon. A sok fűtőszer dacára tulhajtott tisztaságban járunk. A levegő jó, a fűtőadást, fuvó készülékek hajtják el. Alul a gépfészkekben, mint alvilágban vannak a szénportól piszkos emberek. A kiállítási területen, mintegy 500 tonna szén fogy el naponta.

Gőzgépeknek a zakatolása, sístergése, zörreje s csattogása, fűsértő csikorgása és pattogása, a cséplők zörgése, más zagyvaság, zugó-bugó hangchaosszá válik. A gőzpörtyők perceként száz ftéssel, pattanással, továbbá a megpergetett kerekének perceként 85 kör-, sőt 900-szor való forgása, mozgó, lendítő kerekének a légnomása, szinte a fejünk szédül bele s vigyázunk kell, hogy a korlátok dacára a pördülő kerekeken gyorsan forgó hajtósíjak és láncok, a vízszintesen forgó kerekék és az alulról felfelé szédítő gyorsasággal forgók, magukkal ne sodorjanak a dugattyuk, rudak, la ne üssenek, a gyorsan vagy nehézkesen mozgó karok fel ne emeljenek, mikor el-elnezzük magunkat. Olyan kerekét nézek, amely 750-szer fordul meg egy perc alatt, egy másikat, mely 1¹/₂ mérföldet fut be perceként.

Itt préselnek, ott vasat vágnak, furaknak farragókat, amott emelnek. Erőhatást mutatnak egy 5000 lőerője, 720 000 kilogramm nehéz hajó, új

alaku géppel, mely a kiállítás kivillagításának egy részét eszközli 120 000 izzólámpával.

Egy gépgyáros, vetítő géppel, mozgó fényképekben mutatja be a gyárát és a munkálkodást abban a legapróbb részletekig. Járnak naponkénti előadásra, mint a színházba.

Megnézek még egy vasgyárat is mozgó fényképekben. Az előadás egy óráig tartott és jó előtanulmányul szolgált nekem a pittsburgi vasgyáraknak a megpézéséhez.

Ha Adám, Éva feltámadnának s látnák az emberiségnek az előrehaladását, hogy fegyverrel nemcsak a vadállatokat győzték le, de technikával az akadályokat is eltávolították, sőt az emberi szellem az elemeket is szolgálatába hajtotta, ha az őszülők azt is látnák, hogy a legújabb szerkezetű szörnygépeken, a szeszajtott motorokkal hajtóerőt mint takarítjuk meg, talán nem is bánák, hogy vétkeztek, mikor utódaik így előre mentek, mert ki volt mondva az átok, hogy továbbra az arc verejtékével kell munkálkodniok. Ugyesszeggel, bizony sok verejték marad el.

Az iparúzó ember szolgálatában a gőzkalapács és hengerműveken kívül megannyi kis gép van közöztük. Ujnműtű szerkezetek. Amit a gép végezhet, arra emberi erőt nem pazarolnak. Ne hajoljon az ember, mikor a gép is gyűjthet kévébe. A mezőgazdaságban gépekkel dolgoznak. Ezzel azt érik el, hogy a gabonájuk 3 vagy 4000 kilométerre, Európába szállítsa is versenyképes itt.

Tízoltókocsik, szerek, szivattyúk a leg-tökéletesebb fokig. A fémek-, kő- és fafeldolgo-

Az állandóan csapon tartott

Szent-István sörön

kívül kapható naponta friss

müncheni Spatenbräu

Marcoin Jenő kaszinó-vendéglősnél.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap regeli 8 órától kezdve 1/2-ig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 6 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-6-tól 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 8-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindennap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig.

A városi főgimnázium szertárai nyitva minden vasárnap délelőtt 11 órától 12-ig.

Március 30. Rendkívüli városi közgyűlés.
Március 31. Állandó választmányi ülés.
Április 1. Állandó választmányi ülés.
Április 2. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Április 2. 3. Gyermeknap.
Április 5. A köz- és magántisztviselők egyesületének közgyűlése.
Április 11. Jótékony négyzet közgyűlése.
Április 13. Közig. bizottsági ülés.

— Személyi hir. Botka Béla főispán tegnap visszaérkezett Nagybecskerekre.

— A fumei kormányzó itthon. Mint Nagyszentmiklósról írják, gróf Nádkó Sándor v. b. t. t. fumei kormányzó és neje Liphay Eszter bárónő a múlt héten hosszabb tartózkodásra Nagyszentmiklószra érkeztek.

— Rendkívüli városi közgyűlés. Nagybecskerek város képviselőtestülete ma délután dr. Perisics Zoltán polgármester előklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a városi előfogatóság, valamint az ötödik ovoda ügyét tárgyalták. A közgyűlésről holnap hozunk bővebb tudósítást.

— Új esperes. Németh József püspök Rácz Ferenc pápai kamarás törökkanizsai plébánost a tiszamenti esperesi kerület esperesévé nevezte ki.

— Áthelyezés. A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter Pórnói Franciska szerb-nagyszentmiklósi állami elemi iskolai tanítónőt az ujmoldovai állami elemi iskolához áthelyezte.

— Változások a Csanádegyházmegyében. Németh József püspök az egyházmegyében a következő kinevezéseket eszközölte: Bodor József kisegítő segédlelkészt Nagygályáról Battyányra. Herresbacher Dénes orefyalvai koadjutort segédlelkészi minőségben Józsefszállásra. Kleitsch Mátyás ideiglenes zádorlakai plébános helyettesét Temesvár-Józsefvárosba, Kaip Vilmos józsefvárosi segédlelkészt Orefyalvára ideiglenes plébános helyettesnek, Balázs Mózes gattajai segédlelkészt Gyorokra, Leimetter József gyoroki segédlelkészt Gattajára, Wünsch Gyula sándoregyházi segédlelkészt Lupákra, Molnár László lupaki helyettes plébánost Sándoregyházra és végül Mayer Ker. János temesvári szeminárium prefektust Zádorlakra plébánosnak nevezte ki a püspök.

zására megannyi alkalmas eszközök. A fegyvergyártásnak is nagyon nagy az előrehaladása. Az emberek, minél többen lesznek, annál jobban ölik egymást.

Katonák gyakorlatoznak a kiállítási területen puskával. Nem lönek, csak vállra emelik, lábhoz koppantják azokat. Nem fogyasztanak annyi puskapor hiába, mint nálunk a hadgyakorlatokon. Elég, ha a katona löni tud, megmutatták a burok, japánok.

A gépcarnok melege továbbmenésre int. A ciklopsok műhelyéből, a leköltött és felszabadított erőktől azt a benyomást viszem magammal, hogy a gépek gyártása, mindenesetre legjobb fokmérője az ország iparának és mezőgazdaságának. A gépcarnokban érdekes volt látni, hogy az ember miként uralkodik a holt anyagon. A gép szuszog helyette. Mint egy varázstűzésre mozdult meg és állt meg a szerkezet egy újművű csodagépen. Egész Amerika egy nagy gép-ország. Bámulatos rekorddal vezet. Kábító elnézni, már ezen az egy helyen. Nem engedik a gépezetek kenő olaját kiszáradni.

A gépcarnok sarkának az átellenében van a sene-pavillon. Itt és más több helyen, naponta jó zenekarok játszanak sorrendben és változatos sorrenddel. Meghittagok egyet. A karmester éppen jelt ad. Az aktordok alig észrevehetőleg ovdának egymásba, mint a szivárvány sugarai az élénkebb, sápadtabb színárnyalatba. A kalapácsolások, gyors pörgések után jól esett hallgatni a szép dallamokat, amerikai nótákat, sőt a lármás indulót izgó-mozgó karnagy vezetésével.

— Halálozás. Igaz, mély részvétellel vesszük a hirt, hogy Benkovich Mihály nagybecskereki gyógyszerész élete 40-ik évében Budapesten jobblétre szenderült. Java férfikorában ragadta el a kérérlhetetlen halál Benkovich Mihályt őszinte és mélyen érzett fájdalomra mindazoknak, kik a rokonszenves és jókedélyű férfit ismerték, ki megnyerő egyéni tulajdonságai folytán városunk társadalmában általános tiszteletnek és nagybecskülésnek örvendett. A közügyek terén is szerepelt Benkovich Mihály, míg néhány hónappal ezeőtt súlyos idegbajba esett, úgyhogy egy fővárosi gyógyintézetbe kellett szállítani, ahol állapota napról-napra rosszabbodott, míg végre tegnap megváltotta szenvedéseitől a halál. Elhunytát édesanyja, öz. Kollarich Mihályné és nagyszámu rokon gyászolja. Holttestét hazaszállítják Nagybecskerekre s itt temetik el holnap. Haláláról a család a következő gyászjelentést akadta ki:

Alulírottak úgy a maguk, valamint a nagyszámu rokonság nevében mély fájdalommal jelentik a szeretett, felejtethetlen fia, testvér, sógor, nagybátya és rokonnak Benkovich Mihály gyógyszerésznek huz-as szenvedés után folyó hó 29-én életének 40-ik évében bekövetkezett gyászos elhalálozását. A megboldogultnak hült teteme folyó hó 31-én d. lután 4 órakor fog a helybeli róm. kath. sirkert halottas házában be-szenteltetni és örök nyugalomra helyezni. A Benkovich-család elhunytjaiert felajánlandó szent miseáldozat folyó évi április hó 1-én délelőtt 9 órakor fog a róm. kath. plébánia-templomban az Egak Urának bemutatni. Nagybecskerek, 1908. évi március hó 30-án. Béke és áldás poraira! Öz. Kollarich Mihályné anyja. Benkovich Miklós, Kollarich Gusztáv, Kollarich Gábor, Kollarich Rezső, Kollarich Erzsébet férj. Eötvös Gusztávné testvérei. Benkovich Miklósné sz. egeri Jánoky Mariska sógornője. Eötvös Gusztáv sógora. Ifj. Benkovich Miklós, Benkovich Andor, ifj. Eötvös Gusztáv, Eötvös Erzsébet unoka-öccserei és unokabuga.

— Bucsulakoma. A nagybecskereki törvényszék és járásbíróság bírói és jegyzői szombaton este a nyugalomba vonult Makk József törvényszéki bíró távozása alkalmából a kaszinó vendéglőben bucsuvacsorát rendeztek a távozó bíró tiszteletére. A lakomán a bírói és jegyzői kar teljes számban vett részt és a vacsora során számos felköszöntőben méltatták a távozó kiváló bíró érdemeit.

— A városi főgimnázium szertárai. A szegedi tankertület középiskolái igazgatóinak legutóbb Szegeden tartott értekezletén, amelyen Nagybecskerekéről Balázs József főgimnáziumi igazgató vett részt, szóba kerültek a középiskolák szertárai. A középiskolák szertárai eddig csak az intézetek növendékeinek szolgálták, holott ha azokat kellő magyarázat mellett a nagyközönség számára is megnyitják, nagy hasznára válnának a közönségnek is s kiváló kulturális missziót teljesítenének. A nagybecskereki főgimnázium érdemes tanártestülete már régóta átlátta ezt s szertárait meg is nyitotta a közönségnek. Az igazgatók szegedi konferenciájukon belátták, hogy a szertárak megnyitásával fontos kulturális missziót teljesítenének s azért elhatározták, hogy eszentul a közönségnek bizonyos időben rendelkezésére bocsátják a szertárakat s szaktanárok készséggel szolgálnak magyarázatokkal a látogatóknak.

A nagybecskereki városi főgimnázium igazgatósága ennek folytán elhatározta, hogy a főgimnázium szertárait, amelyek a legelső közétartoznak az országban s valóságos kis muzeumot alkotnak, újból megnyitja a közönségnek s áprilistől kezdve minden vasárnap délelőtt 11 órától 12-ig díjtalanul megtekinthetők. A közönségnek az intézet jeles szaktanárai szolgálnak magyarázattal, úgy hogy a közönség hasznos oktatást is nyer ezen a réven. Szinte szórokozva gyarapíthatja vagy erősítheti ismereteit s azért nem ajánlhatjuk eléggé a közönség figyelmébe a szertárak látogatását. A mi gimnáziumunk szertárainak gazdagságáról már többször írtunk s csak az az egy bajuk van, hogy a remek gyű-

temények kellő helyiség hián nagyon összeszűfoltak. A városnak saját érdekében való volna a gimnázium gyűjteményeinek értékét azzal emelni, hogy kibővítené, vagy megszaportaná a szertári helyiségeket, amivel valóságos kis muzeumot szerezne a város közönségének. Hiszszük, hogy a városi hatóság egyszer már megszívleli ezt és mielőbb igyekezn fog, hogy a szertáraknak megfelelő helyiségük legyen.

— A temesvári új piarista gimnázium alapköltetése. Mint Temesvárról írják, nagyszabásu, sok emberőttöre szóló kulturin'ézmeny alapkövét tette le ma Temesvár város közönsége. A temesvári vársáncokban, az osztrák góg emelte vár helyén a magyar kultúra várát építik serény munkáskezdek. Magyar pénzen, magyar erővel, magyar városban, magyar iskola épült ott a magyar ifjuság részére, hogy falai között a magyar nemzeti eszme örökkévaló erejét, a magyar kultúra diadalát hirdessék magyar piaristák. Az alapköltetel fényes ünnepségek közepette szombaton történt meg és nemsokára új hajlekába, díszes palotába költözik a temesvári piarista főgimnázium.

— A szabad liceum záróelőadásai. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület kebelében működő nagybecskereki szabad liceum a jövő hónapban tartja záróelőadásait. A záróelőadások között két különösen érdekes és nagyszabásu előadás lesz. Ezt a két előadást a színházban tartják veitett képekkel, amelyeket a kulturegyesület új nagyszabásu veitőgépe fog szolgáltatni s tekintettel az előadás előállítási költségeire, a liceum ezuttal csakély belépő-díjat fog szedni. Az egyik előadáson, amely április hó 5-ikén, jövő vasárnap este lesz, a „Kurucvilágot” fogja a liceum bemutatni s ennek szingazdag, gyönyörű történetét tárja majd élénk szebbnél-szebb veitett képekkel, ének- és zene-számokban. A „Kurucvilág” szövegét Török Ferenc írta, a zenei beütéket pedig Osztie Béla állította össze és hangszerelte. Előtte való nap délutánján a „Kurucvilág”-ot a tanuló-ifjuságnak mutatják be. A rendkívül érdekes liceális előadás előkészületei körül Knyaskó Lajos, a liceum kitűnő vezetője buzgólkodik, hogy az minél szebben sikerüljön.

— B. Zakó Milán főispán távozása. A Pancsován megjelenő „Határőr” írja: B. Zakó Milán, Pancsova és Versec városok főispánja a múlt kedden bucsulátogatásokat tett s majdnem hét évi működés után végtéppen elhagyta városunkat. 1901. május havában foglalta el díszes állását nálunk a polgárság általános örömeinek közepette. Főispánságotól egy jobb, dusabb jövő kezdetét remélte s ha raménye minden téren nem vált is valósággá, az bizonyára nem Zakó Milán tetterejeén, lelkesedésén mult, hanem azokon az áldatlan viszonyokon, amelyek itten uralkodnak, nem is egy, két év, hanem évtizedek óta. A nemes hévnek, lelkesedésnek, amelyvel Zakó itteni működését megkezdette, ez szegte szárnyát. Pancsova egy fenkölt gondolkozásu, minden szépért, nemesért lelkesülő, talpig derék, jószívű magyar embert vesített Zakó Milán személyében.

— Közgyűlés. A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egylete nagybecskereki fiókja tegnap délután tartotta Eisenbarth Ferenc előkléte alatt évi reades közgyűlést a tagok élénk részvétele mellett, köztük dr. Várady Imre orsz. képviselő is, aki lelkes szavakkal buzdította a tagokat arra, hogy mielő több tagot nyerjenek meg e nemes célu egyletnek. A nagybecskereki fióknak jelenleg 190 tagja van, az egész országban pedig 54000 rendes fizető tag van. Az április hó 26-án Budapesten tartandó közgyűlésre a nagybecskereki fiók megválasztotta kiküldöttnek dr. Várady Imre képviselőt és Szöllösy Károlyt. Az egyletbe beléphetni minden hó 1-eje és 15-ike után való vasárnap a Pest-szállodában tartandó befizetési napokon.

— Egy nagybecskereki cég kifuttatása. A legutóbbi szegedi iparkiallítás zű-ije Schneider János nagybecskereki dobozkészítő céget szép és praktikus dobozaiert ezüst éremmel tñtetete ki.

— A köz- és magántisztviselők egyesületének közgyűlése. A nagybecskereki köz- és magántisztviselők egylete április hó 5-én délelőtt 11 órakor a városházán tartja meg az idei rendes közgyűlést. A tárgysorozat a következő: 1. Előklé me.nyitó. 2. Tittári jelentés. 3. Az 1907. évi

Tavaszi idény. **NEIZER ÉS GOLDSCHMIDT** Tavaszidény. **NAGYBECSKERÉK.**

Nagy raktár kész férfi- és gyermek-öltönyök-, felöltök-, gallérok- és külön nadrágokban. Ujdonságok női kabátok-, raglánok-, kör-, és fecske-gallérokban. Angol és francia modellek.

Csakis szigoruan szabott árak mellett lesz árusítva.

253-64

száma adása hozatal leges választ felszól tagaági kezelé nál a szava

rokkant külön üzvegy országgy melyé elnöke

Kumán kumán egy kut Csán y terre. M gyomrá szegény temette. Halálát

Polgár K mtködt idei tava is. A sz hozzánk tartják a Strausz mutatja b József m előadásra bérletben rövid tav közönség

Szegedről első nag amely a vásártéri közönség védnökei Gusztáv a lövők ve érdekl és legérté nyerte el aljegyző, versenytá III-ik hon a vadász

T

Buda eredeti tá folyt a amely me forog. A des, am határozat geszteni. nok beszé

Az ül elnököl, ülést, ame Sándor, K van jelen Napire s mentelm legutóbb if feléje, hog Az e

számadások előterjesztése. 4. Felmentvény megadása. 5. Favágógép kezelése fölötti határozathozatal. 6. Az egyleti szolga jutalmazása. 7. Esetleges indítványok. 8. Jegyzőkönyvhiteltesítők választása. A közgyűlésen csak azok élhetnek felszólalással és szavazati joggal, kik az 1908 évi tagsági díjakat befizették, kivéve a favágógép kezelése fölötti határozathozatalnál, mely pontnál a részjegytulajdonosok felszólalhatnak és szavazhatnak.

Köszönet. A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egylete nagybecskereki fiókja külön-alapja javára, melynek célja az elhalt tagok özvegyei és árvái segélvezése, dr. Várady Imre országgyűlési képviselő 10 koronát adományozott, melyért hálás köszönetét nyilvánítja a fiók elnöksége.

Elevenen eltemetve. Törökbecséről írják: Kumán község területén Tapasztó József kumáni kőműves- és kéményseprő-mester elvállalt egy kutépítést s a munka kivételét reá bízta Csányi Ferenc aracci lakos kutsináló mesterre. Mikor a kutsináló 3 óre lenn volt a földgyomrában, a homokos talaj összeomlott s a szegény embert a földtömeg elevenen maga alá temette. Amikor ki bírták húzni, már halott volt. Halálát özvegye és több árvája siratja.

A bel- és külföld első tekintélyes ajánlják a „Kufeké”-féle gyermekszilárd mint legjobb táplálékot hasmenés, hasfolyás, bélszéklet stb. esetekben.
A „csecsemő” című tanulságos füzet ingyen kapható az árusító helyeken vagy R. Kufeké-nél Wien I.

25/1-3.1

Színház.

A nagybecskereki tavaszi színházi évad. Polgár Károly színtársulata, a mely most Luzson működik a közönség nagy tetszése mellett, az idei tavasszal két hétre eljön Nagybecskerekre is. A színtársulat tagjai a nagyhéten jönnek hozzánk és április 19-ikén, husvét vasárnapján tartják az első előadást, a mely alkalommal Strausz remek op rettjét a „Varázskeringő” mutatja be a társulat. A társulat titkára Leöwey József már megérkezett Nagybecskerekre s 12 előadásra bérletet nyit. A társulat mind a 12 bérletben csupa ujdonságot nyújt s így az idei rövid tavaszi színi évad különösen előnyös a közönségre.

Sport.

Nagybecskereki sportférő sikere. Mint Szegedről jelentik, ott tegnap tartották meg az első nagy galamblovó versenyt. A versenyen, amely a Szeged Rókus-állomás mögött elterülő vásártéri telepen folyt le, páratlan nagyszámu közönség jelent meg. A versenyben, amelynek védnökei Gerliczy Ferenc báró és Johl Gusztáv altábornagy voltak, a legkitűnőbb galamblovók vettek részt. A versenynek bennünket érdeklő nevezetessége az, hogy a két legszebb és legértékesebb első díjat torontáli galamblovó nyerte el. A nyertes Demkó István vármegyei aljegyző, a jeles sportférő, aki a legnagyobb versenytávoleságu „Szegedi hölgyek díja”-t és a III-ik honvédhuszárezred díját vitte el, azonkívül a vadászversenyben a második díjat kapta.

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőházban tovább folyt a házszabályrevízió részletes vitája, amely még mindig az első szakasz körül forog. A vita iránt nem nagy az érdeklődés, amit bizonyít az, hogy az ülést határozatképtelenség miatt föl kellett függeszteni. Egyebekben ma is néhány szónok beszélt a revízió ellen.

Az ülésen ma Náva y Lajos alelnök elnököl, aki 10 óra után nyitja meg az ülést, amelyen a kormányrészéről Wekerle Sándor, Kossuth Ferenc és Darányi Ignác van jelen.

Napirend előtt Vlád Aurél szólal föl s mentelmi bejelentést tesz amiatt, amiért legutóbb ifj. Madarász József azt kiáltoita fejleje, hogy föl fogja pofozni

Az elnök a bejelentést kiadja a

mentelmi bizottságnak, egyben a maga részéről magyarázza, hogy a multkor miért vonta meg a szót Vládtól.

Ezután áttérnek a házszabályrevízió részletes tárgyalására.

Vlád Aurél nem fogadja el a revíziót s ellenindítványt tesz, hogy valamely javaslat sürgőssége fölött csak nyolc napi vita után lehessen határozni. Egyben indítványozza, hogy javaslata kinyomattassék és szétosztassék, közben pedig, miután úgy látja, hogy a Ház nem határozatképes, kéri a határozatképeség megállapítását

Az elnök megolvastatja a képviselőket s kiderül, hogy csak 83-an vannak jelen s így a Ház nem határozatképes.

Az elnök erre felfüggeszti az ülést.

Szünet után újra megolvassák a képviselőket s miután ekkor már száznál többen vannak jelen, folytatják a tanácskozást, legelsőbbben is elvetvén Vlád Aurélnak indítványa kinyomtatására vonatkozó javaslatát.

Lengyel Zoltán beszél ezután a revízió ellen s indítványt nyújt be, hogy a közös ügyek a sürgősség alól kivonassanak.

Kmetty Károly a házszabályrevízió szüksége mellett érvel, de ő is azt kívánja, hogy a külföldi egyezmények s a katonai kérdések kivéssenek a sürgősség alól. Egyébként elfogadja Mérey Lajos módosításait.

Lengyel Zoltán személyes kérdésben történt felszólalása után Pető Sándor beszél a házszabályrevízió ellen s kijelenti, hogy pártolja Vlád Aurél indítványát, mely szerint valamely javaslat sürgőssége fölött csak nyolc napi vita után lehessen határozni. Miután még megállapítják a holnapi napirendet, az ülést véget ér.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, március 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Wekerle Sándor miniszterelnököt tegnap délelőtt 11 órakor Schönbrunnban a király külön kihallgatáson fogadta, a mely több mint egy óra hosszat tartott. Délután a miniszterelnök Koritowsky gróf pénzügyminiszterrel tanácskozott hosszabban. Ugy a hírláyi kihallgatás, mint a tanácskozás a bankügyre vonatkozott. A miniszterelnök este visszautazott Budapestre.

A függetlenségi kormány.

Budapest, március 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház folyosóján konstatálják, hogy a függetlenségi pártnak az a mozgalma, hogy a függetlenségi párt vegye át egészen a kormányt, egyre hatványozottabb mértékben nyilvánul s erről ma már úgy beszéltek a folyosón, hogy a kormányváltozás legközelebb, még az új választási törvény előtt megtörténik s az új választásokat a függetlenségi kormány fogja intézni. Politikai körökben állandóan határozottsággal kolportálják már az új kormány listáját is, amely a következő volna: Miniszterelnök és pénzügyminiszter Kossuth Ferenc, belügyminiszter Justh Gyula, kereskedelmi miniszter Batthyány Tivadar gróf, földmívelési miniszter Mezőssy Béla, igazságügyminiszter Holló Lajos, közoktatási Apponyi Albert gróf, horvát miniszter Josipovich Imre. A folyosón azt beszélnek, hogy a függetlenségi kormány alakításának tervét maga Wekerle Sándor miniszterelnök is támogatja, egyébként természetes azonban, hogy ezek a hírszótélések ma még csak találgatás jellegével bírnak.

A német kancellár Bécsben

Budapest, március 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Bülow német kancellár tegnap leadta névjegyet a magyar miniszterium palotájában. Kevéssel utána Wekerle Sándor miniszterelnök és Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter az udvariassági aktust Bülow lakásán vizonozták.

Budapest, március 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Aehrenthal báró közös külügyminiszter és neje tegnap estebédet adtak Bülow kancellár tiszteletére. Az ebéden jelen volt a német nagykövet és neje, Beck báró osztrák miniszterelnök és neje, Wekerle Sándor magyar miniszterelnök, Burián és Schönaich közös miniszterek, Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter, Paar és Bolfras főhadsegédek, Conrad vezérkari főnök, Bähnert osztrák belügyminiszter.

Ugyancsak Bülow tiszteletére a német nagykövet dejeuner adott. A kancellár a tegnapi nap folyamán az összes nagyköveteknél leadta névjegyet.

A Polónyi-Lengyel-ügy.

Budapest, március 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti esküdttörbőség április 27-ikétől május 3-ikáig terjedő ülészakán tárgyalja a Polónyi-Lengyel-ügyet. Az esküdteket ma délelőtt sorsolták ki. A tárgyalás iránt óriási az érdeklődés s az esküdttörbőség elnöke napnap után kap leveleket a külföldi és vidéki sajtótól, amelyben helyek rezerválását kéri. A bíróság elnöke a hallgatóság számára fenntartott hely egyrészt fogja a vidéki és külföldi sajtó számára rezerválni.

Véres tüntetés Newyorkban.

Budapest, március 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Newyorkból sürgönyzik, ott tegnap a Madison téren több ezer főnyi munka nélküli összeütközött mintegy 180 lovasrendőrrel. A rendőrök és a munkanélküliek között véres harc támadt, melynek során egy Silberstein Sélég nevű anarkista bombát dobott a rendőrökre. A bomba nyolc rendőrt megölt s többeket megsebesített. Silberstein maga is kezét-lábát vesztette a robbanástól. A rendőrség később, miután meg erősítést kapott, szétverte a tüntetőket.

Határidő-üzlet.

Budapest, március 30. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1908.)	22 80
Buza (májusra 1908.)	22 82
Buza (októberre 1908.)	19 48
Rozs (áprilisra 1908.)	20 82
Rozs (októberre 1908.)	17 08
Zab (áprilisra 1908.)	14 90
Tengeri (májusra 1908.)	13 98

Közgazdaság.

A közgazdasági bank közgyűlése. A nagybecskereki közgazdasági bank szombaton Mayer Aurél vezérigazgató elnöklésével közgyűlést tartott, amelyen az igazgatóság javaslata elhatározta, hogy alaptőkéjét 400 ezer koronáról 600 ezer koronára emeli. Az igazgatóság a tőke felemelési javaslatának ismertetése után Szenes Adolf részvényes indítványozta, hogy a javaslatot, amely arról tanuskodik, hogy az igazgatóság szívesen hordja az intézet érdekeit, a közgyűlés fogadja el, egyben a vezérigazgatónak fejzeze ki jegyzőkönyvi köszönetét. A közgyűlés egyhangulag hozzájárult Szenes Adolf indítványához s ezzel az ülés véget ért.

Dr. Brájer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

A lesóványodást

meggátolja, a testet, a gyermek husát egészségessé, erőssé fejleszti a SCOTT-féle Emulsió. Ez a szer a legjobb gyógyító- és erősítő táplálék gyermekek részére, és az Ön gyermekét is meggyógyítja, mint ahogy

sok ezer gyermek meggyógyult

e szer használata által. A gyermekeknek életkedvet kölcsönöz. Ha betegkedik a gyermek, ugyanazon adjanak neki

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer véglegyet a hálaaszt - kérjük figyelembe venni.

SCOTT-féle Emulsiót.

Minden üvegben egyenlő finom, hatáson alkatrészekből összeállított SCOTT Emulsió van, mindig egyenlő, a tudományos világ előtt elismert adagokban.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban.

485/1908. sz. Ócsanád község előljáróságától.

Ajánlati hirdetés.

Ócsanád község egy percenként legalább 80 liter vizet szolgáltató

III. ártézi kutat

szándékszik furatni és vállalat útján óhajtja biztosítani.

Felhívjuk ennélfogva vállalkozni szándékozókat, hogy feltételeiket és megállapító zárt írásbeli ajánlataikat f. évi április hó 16-ig Ócsanád község előljáróságához nyújtsák be. A tervezett kut furására vonatkozó összes adatok a jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt beszerezhetők.

A beérkező ajánlatok felett a község képviselőtestülete szabadon dönt s amennyiben egyik ajánlat sem fogadtatik el, ajánlattevőknek ezért semmi néven nevezendő igényük a községgel szemben nincsen.

Ócsanád, 1908. évi március 28.

338-2.1

Községi előljáróság.

1746/1907. sz. Torontálsziget község előljáróságától.

Árlejtési hirdetés.

Torontálsziget község képviselőtestülete egy új tanosztály felépítését

határozván el, a kőműves, ács és asztalos munkálatokra árlejtés hirdettetik, mely árlejtés megtartására határnapul f. évi ápr. hó 30-ának d. e. 9 órája tüzetik ki a községháza tanácstermében.

Fenti munkálatokra külön-külön is lehet ajánlatot tenni.

A terv, költségvetés és feltételek a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Torontálsziget, 1908. évi március 26.

336-3.1

Községi előljáróság.

Valódi brünni szövetek

• az 1908. évi tavaszi és nyári idényre. •

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes írástűrhő-	1 szelvény 12 korona
hoz (habát, nád-	1 szelvény 15 korona
rág és mellény)	1 szelvény 17 korona
elégendő, csak	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvény feleke szalonruhához 20 — K-ért, szütyűg, teljesebb, kristályos, selyemkangarni stb. gyári árákon való a mint megfizethető és szolid cég mindenütt ismeri posztó-gyári raktár.

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magányos élvez. ha szövetségletét közzel a Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékeny. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Minták, szelvények, meg a legkisebb rendelésnél is teljes árú árban.

228-4.9

Üzlettulajdonosok figyelmébe.**Mérlegképes könyvelő,**

magyar, német levelező, elsörendű irodai erő ajánkozik **fél napi**, vagy **esti foglalkozásra**. Elfogad könyvek berendezését és mérlegezést, oktatást ad az egyszerű és kettős könyvvitelben, valamint magyar és német kereskedelmi levelezésben, mérsékelt díjazás mellett.

Szives megkeresések „M megbízható” jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 30-x.28

344/1908. sz.

A pancsovai kir. törvszék elnökétől.

Pályázat betétmásoló-díjnoki állásra.

A pancsovai kir. törvszék, mint tkvi hatóság területén működő betétszerkesztő-bizottság által elkészített tkvi betétek és jegyzékek másolásához azonnali felvételre, több havi időtartamra, csinos és olvasható kézírású, megbízható 2 (kettő) másoló-díjnokra van szükség, akiknek napi díja 2-2 kor. összegben van megállapítva.

Felhívom tehát mindazokat, akik ezen állások egyikét elnyerni óhajtják, hogy sajátkezűleg irt s tanulmányaikra, eddigi alkalmaztatásukra és magaviseletükre vonatkozó bizonyítványokkal felszerelt folyamodványukat folyó évi április hó 1-ső napjáig hozzám adják be.

Pancsova, 1908. évi március 20.

Stockler Antal,
kir. törvszéki elnök.

335-1.1

Szöllőkaró.

Mindennemű épületfa, lécs és deszka. Szerszám-, bognár-, mű- és tűzifa. Szén és kovácsaszén.

(256-12.8)

Kapható:

KURLÄNDER IMRE

Nagybecskerek,

Korona-utca, Gizeilapart és Aradáci-utcai raktáraiban.

UGRON GÁBOR lapvezér.

MAGYAR NEMZET

a legolcsóbb, függetlenségi 48-as napilap.

Cikkeit írják: Ugron Gábor, Ábrányi Emil, Dr. Halász Lajos országgyűlési képviselő.

Szerkeszti: Lándor Tivadar.

Előfizetési ár:

Egy évre ... 16 K. | Negyedévre .. 4 K.
Félévre ... 8 „ | Egy óra .. 1.40 „

Egyes szám ára 2 krajcár.

Megrendelhető: Budapest, VII., Miksa-utca 8. szám, minden postahivatalnál és lapelárusítónál.

(266-5.F)

334-1.1

Meghívó.

A „Köz- és Magántisztviselők Egyesülete” 1908. évi április hó 5-én d. e. 11 órakor a városháza tanácstermében tartja rendes évi

közügyűlését,

melyre a tagok tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Az 1907. évi számadások előterjesztése.
4. Felmentvény megadása.
5. Favágó-gép kezelése fölötti határozatal.
6. Az egyleti szolga jutalmazása.
7. Esetleges indítványok.
8. Jegyzőkönyvhitelesítő választása.

Nagybecskerek, 1908. évi március 29.

Havas Dániel, Dr. Perisies Zoltán,
titkár. elnök.

Jegyzet: A közgyűlésen csak azok élhetnek felszólalási és szavazati joggal, kik az 1907. évi tagsági díjukat befizették, kivéve az 5-ik pontot, melynél a részjegyzőtulajdonosok felszólalhatnak és szavazhatnak.

A Temesvári-utcai (1482/41. sz.)
vasuti megálló előtt egy üzleti célokra felette alkalmas

h á z

szabad kézből

= eladó. =

Bővebb felvilágosítást e lap kiadóhivatala nyújt.

(258-6.4)

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐI**SZÉNSAV-MŰVEK**

ujjonnan berendezve kártelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval. — Megbízható, szigoruan lelkismeretes kiszolgálás!

BUZIASFÜRDŐI ÁSVANY- ES GYOGYVIZEK

1/1 és 1/2 literes üvegekben.

— Seiv-, vese- és hólyagbántalmaknál utol nem ért gyógyhatás. — Elsörendű asztali víz! — Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyzim: Muschong, Buziásfürdő. Interurban telefon 18. szám.

Ögyeshelyi képviselők kerestetnek.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.